

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНА
НАУКОВА
УСТАНОВА

ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ
ОСВІТИ»

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МАЛОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВІТОЛЬДА ПЛЕЦЬКОГО В
ОСВЕНЦІМІ

УНІВЕРСИТЕТ ПРИКЛАДНИХ НАУК В М. ЕЛЬБЛОНГ
СОПОТСЬКА ВИЩА ШКОЛА

AKADEMIA
NAUK STOSOWANYCH
w ELBLĄGU

SOPOCKA
SZKOŁA WYŻSZA

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Збірник тез доповідей за матеріалами
IV Міжнародної науково-практичної конференції

Мукачево
16 травня 2024 року

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 4 від «16» травня 2024 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції (16 травня 2024 р., м. Мукачево). Мукачево : Вид-во МДУ, 2024. 488 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми менеджменту, індустрії гостинності, суспільно-географічних та культурологічних досліджень.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, здобувачів вищої освіти, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Кобаль В.І. – канд. пед. наук, професор;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – PhD, провідний фахівець ВНТД

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

СІМ'ЄЮ ЩОДО ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ УМІНЬ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	96
ІВАНОВА В.В., ПРОДАН Є.О. ПРОЄКТУВАННЯ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ У КОНТЕКСТІ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ.....	99
ІВАНОВА В.В., ШКІРЯ Я.М. ВИХОВАННЯ СЕНСОРНОЇ КУЛЬТУРИ У ДІТЕЙ РАНЬОГО ВІКУ В УМОВАХ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	101
ІЛЬНИЦЬКА М.І., ХОМА О. М. РОЗВИТОК ЛІТЕРАТУРНО-ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЧИТАННЯ.....	104
КІСІЛЬ І. Р., ГАЙДИС В. І., РОСТИКУС Н. П. СИТУАЦІЙНІ ВПРАВИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ.....	106
КАРАБИН Р.М., МОЛНАР Т.І. РОЛЬ ПОЗАУРОЧНОЇ ВИХОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ.....	108
КАС'ЯНЕНКО О.М., БЕЛЕНЬ А.Р. СПЕЦИФІКА РОБОТИ АСИСТЕНТА ВИХОВАТЕЛЯ В ГРУПІ КОМПЕНСУЮЧОГО ТИПУ.....	110
КАС'ЯНЕНКО О.М., ДИЧКА М.Ю. АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ СПРИЙНЯТТЯ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	113
КИРЛИК В.В. РОЛЬ ІНЖЕНЕРНОЇ ОСВІТИ У РОЗВИТКУ КОНКУРЕНТНО СПРОМОЖНОГО ФАХІВЦЯ В ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇНАХ.....	115
КОВРЕЙ Д.Й., МЕДВЕ М.О. ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК НАУКОВА ПРОБЛЕМА.....	117
КОГУТИЧ М.В., КУЗЬМА-КАЧУР М.І. ЗАСТОСУВАННЯ ПОШУКОВИХ ЗАВДАНЬ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ПРИРОДОЗНАВЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ.....	120
КОРОЛОВИЧ В. В., ФЕНЧАК Л. М. ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ.....	122
КУДИРКО О.В. АКТУАЛЬНІ НАВИЧКИ ШКОЛЯРІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	124
КУЗЬМА О.І., ХОМА О. М. РОЛЬ ТА ЗАВДАННЯ АСИСТЕНТА ВЧИТЕЛЯ У ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ З ІНКЛЮЗИВНИМ НАВЧАННЯМ.....	126
КУЗЬМА-КАЧУР М.І. ФОРМУВАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ НА УРОКАХ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ»	128
ЛЕНДЕЛ В.В. ІНТЕРАКЦІЯ І СПІЛКУВАННЯ У СОЦІАЛЬНІЙ ТЕОРІЇ І.ГОФМАНА	130
ЛІБАК Н. А. ВПЛИВ ППРОФЕСІЙНОГО СТАНДАРТУ НА ПРОФЕСІЙНУ ПІДГОТОВКУ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ	133
МАХЛИНЕЦЬ Е.В., КОБАЛЬ В.І. МНЕМОТЕХНІКА В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ.....	135
МИКУЛІНА А. К., АРДЕЛАН Я.О., БОБРУШКО Н.В. ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНИЙ РОЗВИТОК ДОШКІЛЬНИКІВ ЗАСОБАМИ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА.....	137
МІШКУЛИНЕЦЬ О.О., БОБАЛЬ І.І. ОСОБЛИВОСТІ ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА В УМОВАХ БАГАТОНАЦІОНАЛЬНОГО УЧНІВСЬКОГО КОЛЕКТИВУ.....	139
МІШКУЛИНЕЦЬ О.О., ПОПАДИНЕЦЬ А.С. ТОЛЕРАНТНІСТЬ МОЛОДШИХ	

РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

УДК [373.2.015.31:7:373.2.011.3-052]:741(043.2)

МИКУЛІНА А. К.,
старший викладач кафедри дошкільної та спеціальної освіти,
Мукачівський державний університет
АРДЕЛАН Я.О.,
БОБРУШКО Н.В.
здобувачки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
спеціальність 012 Дошкільна освіта,
Мукачівський державний університет

ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНИЙ РОЗВИТОК ДОШКІЛЬНИКІВ ЗАСОБАМИ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

Незмінним засобом формування духовного світу дитини є мистецтво. Мистецтво є найбільш повним виразом прекрасного в житті, воно говорить образною мовою, наочне та близьке дитині дошкільного віку [1]. Вплив мистецтва на становлення особистості дитини, його розвиток дуже великий.

Питання художньо-естетичного виховання дітей дошкільного віку засобами мистецтва знайшли висвітлення в дослідженнях педагогів Н. Лисенко, Н. Миропольської, Л. Шевчука та ін., що дозволило розкрити роль образотворчого мистецтва у збагаченні естетичних почуттів дітей, у розвитку їхніх оцінних суджень, в організації дитячої творчості на прикладі творів мистецтва [1]. Дослідження свідчать, що старші дошкільники вже можуть сприймати твори образотворчого мистецтва досить повно і з розумінням змісту.

У дошкільному віці художньо-естетичний розвиток відбувається шляхом ознайомлення дітей із засобами виразності творів образотворчого мистецтва, окремими художніми техніками, які використовують у своїй творчості майстри мистецтва. У дитини є задатки для відтворення світу художніми засобами.

В дошкільному дитинстві маленька особистість у своєму ставленні до світу спонтанно позиціонує себе як дослідник, споглядач, мислитель, художник. Схильність дитини до художнього пізнання виявляє себе у емоційному спогляданні, милуванні, мрійливості, образному мисленні, уяві, нестриманості почуттів, яскравості вияву естетичних емоцій, потяг до занять мистецтвом, імпровізацій тощо [3].

«Художня картина світу» являє собою синтетичне уявлення про дійсність відтворене усіма видами мистецтва. Чуттєва, видима та емоційно забарвлена, вона знаходить своє втілення у художніх образах. Художня картина світу формується у свідомості дитини дошкільного віку при сприйманні нею художніх творів, пізнанні мови різних видів образотворчих мистецтв, які втілюється у власній творчості. В умовах навчання, в залежності від застосованої педагогічної технології, вона може набувати характеру «наслідувальної», «репродуктивної», «авторської» [1].

Домінантою є поетапне введення дитини у світ мистецтва, результатом якого є цілісне уявлення про художній образ, набуття досвіду художнього мислення та художнє самовираження дитини. Потрібно надавати допомогу

РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

дитині у розумінні мистецтва як способу пізнання та відображення світу, цінності мистецтва та власному самовизначенні, саморозвитку.

Згідно із завданнями програми дитина повинна осмислити та усвідомити поняття: «мистецтво», «особа художника», «мова мистецтва»; набути практичного досвіду сприймання краси, надихатися нею, опанувати мову різних видів мистецтв.

Особливого значення набуває ознайомлення дитині з особою художника, як носія «зразка» креативної поведінки, наслідуючи яку вона спочатку опановує різні способи створення художнього образу, пізнає зміст «авторської манери», а потім «виходить» на авторську художню картину світу [2].

Сьогодні педагогу недостатньо лише «вчити дитину помічати красу, «познайомити з твором мистецтва», «навчити самостійно творити». Важливо прилучити малюка до внутрішнього світу митця, створити виховний простір сприяння ефективній мисленнєвій діяльності, образотворенню, творчому самовираженню.

Важливо показати дитині, що мистецтво використовує особливу мову – художній образ для визначення та характеристики об'єктів та явищ світу; забезпечити особистісний підхід у збереженні індивідуальності дитини в образотворенні [3].

Використання мистецтва у художньо-естетичного розвитку збагачує життя дитини можливістю різних форм самовираження. Для цього використовують бесіди про мистецтво, перегляд фото та відеоматеріалів, відвідування майстерень, зустріч з художником, майстром, розповідь про видатних художників та інших митців, метод «ідентифікації дитини з особою художника та майстра» (гра «Художній салон», «Майстерня народної іграшки», «Входження в образ»); використання мовленнєвих вправ: («Що задумав художник?»), метод художніх спостережень та ін.

Сутність керівництва вихователя полягає, насамперед, у: підтримці та заохочуванні спроб дитини по-своєму трактувати зміст епізодів, подій, явищ середовища з позицій образотворчого мистецтва; у спільних з дитиною діях, спрямованих на розкриття змісту творчого процесу людини мистецтва; створенні умов (ситуацій), які потребують від дітей спілкування «мовою мистецтва»; в умінні використовувати методи мистецтва (спостереження, замилювання, метод аналогій-асоціацій, імпровізацій, перетворень) в педагогічному супроводженні дитини [2].

Сучасному вихователю потрібно уміти розкрити дитині зміст утворення та існування краси і творчості в мистецтві, допомогти кожному малюку усвідомити сутність власного «Я у світі мистецтва», знайти сферу ефективного самовираження дитини. Дитина засобами образотворчого мистецтва не лише навчається у різний спосіб пізнавати світ, але й знаходить простір для власної активності, самовираження та реалізації власного потенціалу в образотворчій діяльності, можливість розвивати особистісні якості, здібності, таланти.

РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Література:

1. Белкіна Е. Світ мистецтва і дитина. *Дошкільне виховання*. 2000. № 1. С. 4–5.
2. Шкорина Л. Шлях до мистецтва. *Дошкільне виховання*. 1992, №1, , С. 8-10.
3. Шульга Л. Барвіста радість (Розвиток творчих здібностей дітей дошкільного віку на заняттях із малювання). К. :2012. 328 с.

УДК 373.3.015.311:373.3.064.3:316.72

МІШКУЛИНЕЦЬ О.О,
кандидат психологічних наук, старший викладач
кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти
та освітнього менеджменту
Мукачівський державний університет.

БОБАЛЬ І.І.,
здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 013 Початкова освіта
Мукачівський державний університет

ОСОБЛИВОСТІ ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА В УМОВАХ БАГАТОНАЦІОНАЛЬНОГО УЧНІВСЬКОГО КОЛЕКТИВУ

Згідно із напрацюваннями психологів, початок молодшого шкільного віку визначається моментом вступу дитини до школи, а межами молодшого шкільного віку, які збігаються з періодом навчання у початковій школі, прийнято вважати період із 6-7 до 9-10 років. Саме у цей період відбувається подальший фізичний і психофізіологічний розвиток дитини, що забезпечує можливість систематичного навчання у школі [4, с.177]. Зі вступом у 1 клас у дитини виникають нові взаємини з оточуючими людьми, з'являються нові, пов'язані зі школою, обов'язки.

Як зауважує Г. Шевцова, молодший шкільний вік характеризується великими можливостями щодо виховання позитивних якостей характеру. Піддатливість, довірливість, наслідувальність, авторитет учителя – це та психологічна основа, на яку треба спиратися в моральному вихованні. Авторка стверджує, що «з початком освітньої діяльності відбувається процес входження дитини в колектив, який змінює й поглиблює систему взаємин її з навколишньою дійсністю, а тому відбувається зміна загального характеру емоцій – їх змістова сторона. Вони стають більш тривалими, більш стійкими й глибокими. У подальшому дитина молодшого шкільного віку вже не тільки знає, але й безпосередньо відчуває, як треба вчинити в тому чи іншому випадку, навіть якщо вона не може усвідомити своє почуття або довести правильність свого переконання, заснованого на цьому почутті» [6].

Колектив – об'єднання учнів, життєдіяльність якого визначається цілями і завданнями, що впливають із потреб суспільного, колективного й індивідуального розвитку; у колективі діє самоврядування, стосунки між учнями (ділові й особисті) характеризуються взаємною повагою та відповідальністю, спільним прагненням до загального успіху[2, с.170]. Саме в колективі формуються особистості. Процес залучення особистості до системи колективних

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>